

Stichting Roofvogelopvang Barchem

In gesprek met Joke Holtslag, medebeheerder van Roofvogelopvang Barchem. We zitten aan de keukentafel met uitzicht op de "tentkooi". "Elke volière heeft een eigen naam", aldus Joke, "dan kunnen we gemakkelijker aanduiden over welke vogel we het hebben". "We" zijn Joke en Alfons Holtslag. Beiden hebben vanaf hun jonge jaren liefde voor en interesse in roofvogels. Na een reis naar Namibië besloten ze er wat mee te doen. Het is dan 1988.

Volgens de toen nog geldende Vogelwet uit 1936 mocht je geen vogelopvang beginnen als er binnen een straal van 15 km al een was. In Borculo, niet ver van Barchem, was al een opvang, maar na overleg bleek die gaarne bereid het roofvogel- en uilendeel af te stoten. Roofvogels opvangen en verzorgen is namelijk een vak apart, daar moet je wel wat mee hebben. Dus begonnen Joke en Alfons aan een stage van drie jaar in een andere vogelopvang en werden de eerste volières gebouwd. Die moesten klaar zijn alvorens de ministeriele commissie kwam inspecteren. Pas daarna werd de vergunningprocedure gestart. Al met al heeft het tien jaar geduurd voor alles rond was en ze echt konden beginnen!

De enige gespecialiseerde roofvogel- en uilenopvang in Nederland

Inmiddels zijn we bijna 20 jaar verder en is Roofvogelopvang Barchem de enige echt gespecialiseerde roofvogel- en uilenopvang in Nederland. Er zijn wel andere asiels die roofvogels opvangen, maar Barchem is gespecialiseerd in de meer complexe gevallen. De gewonde vogels worden vanuit heel Nederland door dierenambulances of via andere vogelopvangs binnen gebracht. Op jaarbasis zijn dat er ca. 600, keurig geregistreerd volgens ministeriele richtlijnen. Daarvan redt 78% het en dat is een hoge score. De vogels die het redden worden zo veel mogelijk vrijgelaten in het gebied waar ze vandaan komen. Dat wordt bij aankomst zorgvuldig genoteerd. Het terrein is in de loop van de jaren uitgebreid met een 25 meter lange vliegshuur waarin jonge vogels "uitgewend" worden. Momenteel zit er een havik; een jonge vogel die nog niet heeft leren jagen. Hij is inmiddels van zijn verwondingen genezen, maar in die schuur leert hij levende prooi vangen, dat heet uitwennen. Hij moet tenminste tien levende duiven hebben geslagen voor hij wordt vrijgelaten. Een andere loods, "de tennisbaan"

genoemd vanwege de herkomst van de afrastering, herbergt mooie grote volières waarin diverse roofvogels en uilen zijn ondergebracht. Joke vertelt dat de eerste vogel die ze binnen kregen een buizerd was, afkomstig uit een naburig nest. Hij had een gebroken poot. In de loop der jaren hebben ze zelf leren spalken, evenals andere verzorgende handelingen zoals hechten. Joke heeft jaren in de zorg gewerkt, dus dat is een pre. Er is wel een dierenarts in Zelhem die gespecialiseerd is in vogels. Hij springt bij als er bijvoorbeeld een pen gezet moet worden en hij maakt zo nodig röntgenfoto's.

Een Pickwickdoos met pennetjes

Er komt er een grote Pickwick theedoos op tafel. In de vakjes liggen geen theezakjes maar kleine pennetjes van verschillende diameters. Joke doet voor hoe ze een afge-

broken veer kan herstellen. Het pennetje gaat in de schacht van de afgebroken veer van het slachtoffer. In hun grote voorraad veren van dode vogels wordt de bijpassende veer gezocht en met behulp van secondelijm is de vogel snel voorzien van een nieuwe functionerende veer en kan hij meteen worden vrijgelaten. In de volgende rui zal die veer vanzelf worden vervangen door een eigen gezonde veer. In de tussentijd vliegt het beest weer vrolijk rond. Met name voor prikkeldraadslachtoffers is dit een geweldige uitkomst. Het blijkt een oude beproefde methode die al in de Middeleeuwen werd toegepast, weliswaar zonder secondelijm. In Barchem zijn ze dus ook blij met gave dode vogels die door dierenambulances of particulieren worden afgeleverd. Die dode donorvogels worden zorgvuldig bewaard. Het spreekt vanzelf dat er alleen gerepareerd wordt met een veer van dezelfde vogel en vanaf de zelfde plek in het verenpak. Je ziet in Barchem dus geen buizerd vliegen met een kerkuilenveer.

Dagtaak

Joke heeft een dagtaak aan het verzorgen van de gewonde vogels. In het voorjaar is het hoogseizoen en dan kan dat uitlopen tot werkdagen van 10 à 12 uur. Alfons haar man werkt overdag elders. "Hij moet het geld verdienen" zegt ze met een

Veel verschil tussen een pennetje voor de veer van een oehoe en die van een torenvalk

Een Pickwicktheedoos met reparatiepennetjes

glimlach. Er is geen subsidie en slechts een enkele keer is er sprake van donaties of een bijdrage. De Stichting Dierenlot heeft bijvoorbeeld de aanleg van elektra naar een van de loodsen betaald en ze hebben indertijd twee couveuses gefinancierd. Daar waren ze heel blij mee natuurlijk, maar helaas worden er nooit dierenartskosten of voer- en medicijnkosten gesubsidieerd. Ook Vogelbescherming Nederland is niet van de financiering. De familie betaalt alle kosten uit eigen zak en klaagt daar niet over. Ook niet over het feit dat vakantie praktisch niet tot de mogelijkheden behoort. Samen met de bestuursleden vormen ze een groepje van vier enthousiaste en betrokken vrijwilligers. Een typisch voorbeeld van je hobby als passie.

Klok verzetten: rampzalig

Elke tijd van het jaar heeft zijn eigen aanbod gewonde vogels. In het voorjaar veel jonge bosuilen. Regelmatig vinden mensen dan takkelingen (jonge bosuilen die door de boom klauteren, maar nog niet vliegen). Men denkt dat de vogels uit het nest zijn gevallen. Jammer, want die uiltjes redden zich prima en pa en ma zijn altijd in de buurt. Maar eenmaal opgepakt en meegenomen kunnen ze niet meer terug. Daarna volgen de andere uilen zoals kerken steenuilen. In het tweede deel van het jaar volgen de torenvalken, de sperwers en de haviken. Er zijn veel verkeersslachtoffers. Het verzetten van de klok levert helaas ook nogal wat gewonde vogels op. Vogels foerageren volgens een vast

Links braakballen van bosuilen. De grote rechts is van de oehoe

patroon, vroeg in de ochtend als er nog niet veel verkeer is. Als we de tijd verzetten moeten ze daar aan wennen en dat levert elk jaar gedurende een paar weken weer een toename van gewonden dieren op. Momenteel worden er ook trekvogels binnen gebracht, b.v. wouwen. Een verhaal apart zijn de oehoes. Dit jaar heeft ze er al vijf gehad. Joke zegt dat ze meteen ziet of het een gekweekte of een wilde vogel is. De kleur van washuid (snavel) en poten is gelig in het eerste geval. "Dat komt door alle eendagskuikens die ze gevoerd krijgen; gele bolletjes", zegt ze met een zucht. "Verkeerd voedsel, zit niks in.

Jonge bosuil

Jonge kiekendief

Je kunt ze net zo goed een rauw ei geven. Ze moeten ratten en konijnen hebben". In de pickwickdoos wijst ze me de reparatiepen voor een oehoeveer aan, een enorme. Ze werken goed samen met andere algemene vogelopvangen, bijvoorbeeld met Halle, Utrecht, Gouda, Rotterdam en Soest. De complexere gevallen komen naar Barchem. Zo krijgt ze komend weekend een jonge slechtvalk uit Rotterdam die nog uitgewend moet worden. Op mijn verzoek heeft Joke de toepasselijke wettelijke bepalingen opgezocht. Bij wet is geregeld dat je een zorgplicht